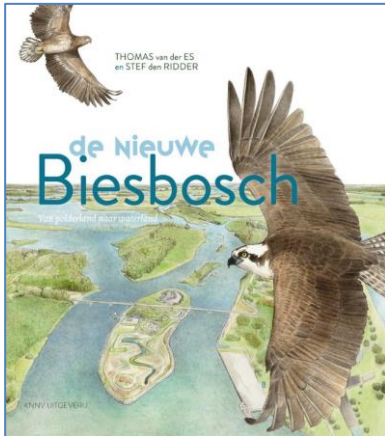

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Thomas van der Es & Stef de Ridder 2017. *De nieuwe Biesbosch. Van polderland naar waterland*. KNNV Uitgeverij, Zeist. 50 p. Prijs € 16,95.

Op 29 september van dit jaar hield Thomas van der Es een boeiende lezing over de veranderingen in de Biesbosch. In het kader van het megaproject "Ruimte voor de rivier" is een groot deel van de Biesbosch op de schop gegaan. Polders werden onder water gezet, dijken doorgraven en nieuwe

riviergeulen aangelegd. Hierdoor veranderde het landschap ingrijpend.

Veel publiciteit kreeg het gebied in 2016 toen hier voor het eerst in ons land een paartje Visarenden met succes jongen grootbracht. Ruim 25 jaar geleden kreeg de Biesbosch ook veel aandacht toen hier Bevers uit Oost-Duitsland werden losgelaten.

Veel van het verhaal dat Thomas in het Jan Verwey Natuurcentrum vertelde, is in dit boekje terug te vinden. En als ik zeg dat Thomas schrijft zoals hij praat, weten allen die er op die vrijdagavond bij waren, dat de tekst geen moment verveelt. Maar minstens zo boeiend is de illustratieve aankleding van zijn verhaal. Stef de Ridder heeft er werkelijk iets heel bijzonders van gemaakt. Dat betreft niet alleen de prachtige tekeningen van Visarend en Zeearend, maar ook de tekeningen van landschappen en van zoogdieren op het land en in het water. Daarnaast zijn ook enkele kaartjes in vogelvluchtperspectief opgenomen. Geen moment bekruipt je de wens hier en daar een kleurenfoto te willen zien. De vlotte tekst en de schitterende illustraties maken van dit dunne boekje een prachtig geheel dat vermoedelijk vlot verkocht zal worden aan menig bezoeker aan dit bijzondere gebied.

Remco Daalder 2017. *De meerkoet*. Uitgeverij Atlas Contact. 144 p. Prijs € 20,00.

In 2014 kreeg Remco Daalder de Jan Wolkersprijs voor zijn boek over de Gierzwaluw. Die prijs kreeg hij omdat hij met kennis van zaken in combinatie met een vlotte pen een groot publiek wist te bereiken. Die twee eigenschappen springen ook in "De meerkoet" direct in het oog. Het boek leest als een boeiend, doorlopend verhaal over een vogel die iedereen kent. Dat laatste is natuurlijk niet helemaal waar; je kunt beter zeggen "herkent". Juist dit boek maakt je duidelijk dat je deze algemene vogel nog niet zo goed kent.

Dit koetenverhaal speelt zich vooral af in en rond Amsterdam. Daalder volgt het wel en wee van de Meerkoeten in zijn woonwijk in Amsterdam-Noord. Hij vaart de Herengracht en de Prinsengracht af om te kijken hoe de koeten zich daar redden. Verder komen de Meerkoeten van de Gouwe en de Meerkoeten bij de pont over het IJ ter sprake. Hij spreekt met deskundigen als Mennobart van Eerden over de vogels in het Markermeer en met Frank Majoor over het ringen van stadskoeten. Die stadskoeten blijken soms afkomstig te zijn uit landen als Denemarken en Polen. Aan de andere kant zijn er koeten die worden teruggemeld uit Zuid-Europa en Afrika. De in onze ogen 'onhandige' Meerkoet die pas na een lange aanloop los van het water komt, blijkt dus enorme afstanden te kunnen afleggen. En dat doen ze altijd 's nachts.

In het boek zijn geen grafieken en tabellen opgenomen. Wel zijn hier en daar opmerkingen over zaken als broedsucces en territoriumgrootte te vinden. Daalder noemt ook het merkwaardige gedrag waarbij de oudervogels een jong toetakelen of zelfs doden. Of dit de overlevingskans van de overige jongen vergroot, wordt in het midden gelaten. Het blijft opvallend dat bij een vogel met zulke grote legsels (6-10 eieren) en zulke fanatieke verdediging van eigen nest en kroost meestal maar 1-3 jongen volwassen worden. En dan volgt er dikwijls nog een tweede broedsel! Vermoedelijk is gebrek aan waterinsecten in de periode dat de jongen opgroeien, bepalend voor de overleving. Zo is het broedsucces in de grote vijver van Leeuwenhorst erg laag. Vermoedelijk vanwege de karpers die veel waterinsecten eten. Over de onderlinge gevechten, tot bloedens toe, wordt uitvoerig bericht. Het eigen territorium wordt buitengewoon fel verdedigd. Ook de interactie met andere soorten in of bij het territorium zoals Waterhoen en Fuut komt aan bod.

In de Strandloper van september 1992 schreef ik een stukje over het eerste broedgeval van de Meerkoet in de bebouwde kom van Noordwijk. Dat was in de brede sloot langs de Northgodreef in de wijk Boerenburg. Daarvoor waren daar alleen Waterhoentjes te zien. De Meerkoet heeft zich sindsdien sterk in Noordwijk uitgebreid. Zowel in het Vinkeveld als in Boerenburg en het Middengbied zijn in alle watergangen broedende Meerkoeten te vinden. Hetzelfde geldt voor de waterpartijen in Noordwijkerhout en Katwijk-Noord. Iedereen heeft dus de kans om met behulp van dit boekje de 'dorpskoeten' beter te leren kennen.

